

List iz zlate knjige.

Priobčil dr. Alfonz Levičnik.

Koncem prošlega stoletja je neko zgodovinsko društvo v Zedinjenih državah v Severni Ameriki izdalo zgodovino Gorenjega Michigana. Z dobro voljo in v obče zanesljivo pisana knjiga ni bila povsem točna glede razvoja katoliške cerkve v onih krajih. Treba je bilo v tem oziru temeljite korekture in župnik Anton Ivan Režek v Houghton-u je čakal dalj časa, da kdo v posebnem spisu opiše veliko delo katoliške cerkve ob Gorenjem jezeru. Nazadnje pa je sam prijel za pero, in ko mu je tvarina narasla med delom, je sklenil, da jo objavi celotno — ne fragmenta pereant — v obširno zasnovani knjigi. Prvi del je izšel l. 1906. Naslov mu je: History of the diocese of Sault Ste. Marie and Marquette, containing a full and accurate account of the development of the Catholic Church in Upper Michigan, with Portraits of Bishops, Priests and Illustrations of Churches Old and New by Rev. Antoine Ivan Režek. Vol. I. Houghton, Michigan 1906.¹⁾ V drugem delu, ki izide še letos, pa poda pisatelj zgodovino posameznih župnij omenjene pokrajine.

Nad vse lepo opremljeno, obsežno knjigo, ki šteje v četverki približno 400 strani, smemo po pravici imenovati zlato knjigo slovenskega duhovenstva v Severni Ameriki. Slovenci Baraga, Mrak, Vertin so bili prvi škofje škofije Sault St. Marie in Marquette, drugi slovenski duhovniki so jim bili zvesti sotrudniki, in to delo naših mož nam opisuje rojak pisatelj. Doslej smo sicer poznali odlične rojake onkraj Atlantskega morja, vedeli smo, da so ondi izvršili lep kos kulturnega dela, a da je bilo delo tako ogromno, to smo spoznali šele iz knjige župnika Režeka. Lepa mu hvala za to spominsko knjigo naših preko morja slavnih mož! Slovencem v domovini pa naj posnamemo iz te knjige naslednje vrstice.

¹⁾ Zgodovina škofije Sault Ste. Marie in Marquette, obsegajoča popoln in natančen opis razvoja katoliške cerkve v Gorenjem Michiganiu. S portreti škofov, duhovnikov in slikami novih in starih cerkva. Spisal Ant. Iv. Režek. Knjiga I. Houghton, Michigan 1906. Glej „Dom in Svet“ l. 1907. Str. 91.

Friderik Baraga.

Življenje in delovanje tega izrednega moža je izvečine že znano. Lep spomenik mu je že postavil dr. Leon Vončina.¹⁾ Obširnejši življenjepis je izdal l. 1900 Američan P. Krizostom Verwyst O. F. M. v angleškem jeziku pod naslovom: Life and Labors of Rt. Rev. Frederic Baraga, First bishop of Marquette, Mich.²⁾ Tedaj je Verwystu poslal mnogo podatkov tudi rajni pisatelj Jožef Benkovič. Vse je sedaj zbral, deloma z novimi viri izpopolnil župnik Režek.

Ko je Baraga, dne 31. decembra 1830, stopil v New-Yorku na ameriška tla, je prinesel seboj vse vrline vzornega blagovestnika. Globoko vernost, ki mu jo je položila v zibel kot najlepšo jutrnino domača hiša in ki sta mu jo ohranila zvesta prijatelja in odgojitelja dr. Jurij Dolinar v Ljubljani in blaženi Klemen Marija Dvořák (Hofbauer) na Dunaju, je vzplamtela, odkar je postal svečenik (dne 21. sept. 1823) v uprav apostolsko gorečnost. Kot kapelan v Šmartnem pri Kranju (1824—1828) in v Metliki se je izkazal izvrstnega propovednika in iskrenega prijatelja ljudstva, ki je kar gorelo zanj. Govoril je slovensko, nemško, latinsko, francosko, laško in angleško. Z velikim uspehom je že tedaj nastopil kot pisatelj, molitvenik „Dušna paša“ (1830) se je mahoma omilil narodu. Poleg vsega tega pa je imel železno zdravje, utrjeno v skromnem življenju in napornem, neprenehnem delu.

Sledeče misijonske postaje si štejejo v čast, da so imele Baraga za misijonarja: Arbor Croche, Grand River, La Pointe, L'Anse, Fond du Lac. Bila je to še v marsičem deviška zemlja in nekatere kraje še doslej ni obiskal „črnosuknjež“ (black-robe), kakor so katoliškega duhovnika nazivali Indijani. Prva postaja Arbor Croche je bila oddaljena od Cincinnati, kjer je prebival Baragov škof Fenwick, približno tako daleč, kakor Napolj od Dunaja. In življenje na teh postojankah, kako je bilo preprosto, skromno in težavno! V Arbor Croche, ki je bila že stara postaja, je imel Baraga v preprosti svoji rezidenci dežnik razpet nad posteljo, da ga ni močil dež. Na Bobrovem otoku (Beaver Island) so zgradili cerkvico

¹⁾ Friderik Baraga, prvi kranjski apostoljski misijonar in škof med Indijani v Ameriki. V Ljubljani Natisnil J. Blaznik 1869.

²⁾ Življenje in delovanje Friderika Baraga, prvega škofa v Marquette, Michigan.

GRB ŠKOFA BARAGA